

ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ ราชา กिर ปเสนทีโกสโล เอกสุมิ ฉณทิวเส อลงกตปฏियตุต สัพพะเสต อัง ปุณฺฑริกํ
นาม หตฺถี อารุหฺ มหนฺเตน ราชานุกาเวน นครํ ปทกฺขินํ กโรติ ฯ อุตฺตารณาย วตฺตมานาย
เลทฺตทุทฺทาทาทีสิ ปโยถิมาโน มหาลาเน ปลายนฺโต คิวํ ปริวตเตตฺวาปิ โอลฺเกติเยว ฯ ราชูณํ ภิร
สุทินฺนทานสฺเสตํ ผลํ ฯ อัญมิตร์สตาปี ทฺคคตปริสสส ภริยา สดตฺตมฺมิภิสส ปาสาทสส อฺปริมิตเล
จฺจिता อัง วตฺตปานสส กวาภูํ วิวริตฺวา ราชานํ โอลฺเกตฺวา ว อปคจฺฉิ ฯ รณฺญอฺ ปุณฺณจฺจท
วลาทกนฺตรํ ปวิฏฺฐิ วิย อฺปนฺญาสิ ฯ โส ตสฺสา ปฏฺิพทฺตจิตฺโต หตฺถิกฺขนฺธโต ปตฺนการปตฺโต
วีย หุตฺวา ขิปฺปํ นครํ ปทกฺขินํ กตฺวา อนฺเตปรุํ ปวริตฺวา อัง วิสสาสิกํ อมจฺจ อหา “อสุภฺญา
เต มยา โอลฺกิตปาสาโท ทิฏฺฐิติ ฯ “อาม เทวาติ ฯ “ตตฺถเอกํ อิตฺถี อทฺทสาติ ฯ “อทฺทสํ เทวาติ ฯ
“คจฺฉ ตสฺสา สสฺสามิกอสฺสามิกภาวํ ชานาหิติ ฯ โส คนฺตฺวา ตสฺสา สสฺสามิกภาวํ ญตฺวา อาคนฺตฺวา
रणฺญอฺ “สสฺสามิกาทิ อาโรเจสิ ฯ อถ रणฺญา “เตนहि ตสฺสา สามิกํ ปกฺโกสาทิติ วุตฺเต, โส คนฺตฺวา
“เอहि โภ, ราชา ตํ ปกฺโกสตีติ อหา ฯ

แปล โดยอรรถ

๒ โส “ภริยํ เม นิสฺสาย ภเยน อฺปนฺนเนน ภวิตพฺพนฺติ จินฺเตตฺวา रणฺญอฺ อานํ
ปฏฺิพาหิตุํ อสฺกโกนฺโต คนฺตฺวา ราชานํ วนฺทิตฺวา อฺปนฺญาสิ ฯ อถ นํ ราชา “มํ อฺปนฺญาหิติ อหา ฯ
“อลํ เทว, อหํ อตฺตโน กम्मํ กตฺวา ตุมฺหากํ สุงฺกํ ทหามิ สภา เอว เม ชีวิกา โหตุติ ฯ “ตว
สุงฺเกน มยฺหํ อตฺถนฺตฺติ, อชฺชโต ปฏฺิญาเย มํ อฺปนฺญาหิติ ตสฺส ผลกมฺมจ อวฺจฺจ ทาเปสิ ฯ
เอวํ กิรอสฺส อโหสิ “ภยจิเทวสฺส โทสํ อาโรเปตฺวา ชวาเตตฺวา ภริยํ คณฺหิตฺตสามีติ ฯ อถ นํ โส
มรณฺญายภีโต อฺปนฺมตฺโต หุตฺวา อฺปนฺญาสิ ฯ

เฉลย

ชป.๓ อัญมณีปริส วตฤ น.๑๐๐-๑๐๑

แปล โดยพยัญชนะ

๑ ราชชา กิร ปเสนทีโกสโล เอกสมี **ฉนทิวเส** อลงกตปฏียตต์ **สพพเสตี** เอกํ ปุณฺฑริกํ
นาม ทตฺถิ **อารุห** มหนฺเตน ราชานุกาเวน นครํ ปทกฺขินิ กโรติ ฯ อุสฺสารณาย วตตมานาย
เลทฺทพฺทททาทีหิ **โปลิยมาโน** มหาชนํ ปลายนฺโต คีวํ ปริวตเตตฺวาปิ โอลเภาติเยว ฯ

๑. ได้ยึ้นว่า อ.พระราชชา พระนามว่าปเสนทีโกศล **เสด็จขึ้นแล้ว** ลู่อ้าง เชือกหนึ่ง ชื่อว่า บุนฑริก
ตัวมีอวัยวะทั้งปวงขาว ตัวอันบุคคลทั้งระดับแล้วทั้งตกแต่งแล้ว ย่อมทรงกระทำ ซึ่งการประทักษิน
ซึ่งพระนคร ด้วยอำนาจของพระราชชา อันใหญ่ ในวันแห่งมทรสพ วันหนึ่ง ฯ ครั้นเมื่ออาชญาเป็นเหตุยัง
มหาชนให้ลุกขึ้นแล่นไป เป็นไปอยู่, อ.มหาชน ผู้ (**อันราชบุรุษ ท.) โบายอยู่ (ด้วยวตฤ ท.)** มีกัอันดิ-
และก่อนไม่เป็นที่เห็น หนีไปอยู่ แม้ยังคงให้เป็นที่ไปรอบแล้ว ย่อมแลดูนั้นเที่ยว ฯ

ราชานํ กิร สุทินนทานสฺเสตํ ผลํ ฯ อัญมฺตรสฺสาปิ ทฺกคตฺปริสฺสส ภริยา สตตฺมฺมิภิสฺส ปาสาทสฺส
อุปริมตเต ลฺลิตา เอกํ วตปานสฺส **กวางฺ** **วิริตฺวา** ราชานํ โอลเภาตฺวา ว **อปคจฺฉิ** ฯ รมฺโณ
ปุณฺณจฺนโท **วลาทกนฺตรํ** ปวิญฺโฐ **วีย** อุปฏฺฐาสฺสิ ฯ

ได้ยึ้นว่า (**อ.ผล**) นั้น เป็นผล แห่งทาน **อันพระราชชา ท.** ทรงถวายดีแล้ว (**ยอมเป็น**) ฯ อ.ภรรยา ของบุรุษ-
ผู้ถึงแล้วซึ่งยาก แม้นคนใดคนหนึ่ง ยืนอยู่แล้ว **ที่พื้นอันมีในเบื้องบน** แห่งปราสาท อันประกอบแล้วด้วย-
ชั้นเจ็ด **เปิดแล้ว ซึ่งบาน** แห่งช่องเป็นที่ดื่มกินซึ่งลม บานหนึ่ง แลดูแล้ว ซึ่งพระราชชาเที่ยว **ไปปราศแล้ว** ฯ
(**อ.หญิงนั้น**) ปราศแล้ว แก่พระราชชา **ราวกะ อ.พระจันทร์อันเต็มดวงแล้ว** อันเข้าไปแล้ว **สู่ระหว่างแห่ง-**
เมฆ ฯ

โส ตสฺสา ปฏิพุทธจิตฺโต หตฺถิกขนฺธโต ปตนาการปฺโต วิย หุตฺวา ชิปปิ นครํ ปทกฺขินํ กตฺวา
อนฺเตปรุํ ปริสิตฺวา เอกํ วิสฺสาสิํ อมจฺจํ อาห อสุกฺกุลาเน เต มยา โอลกิตปาสาโท ทิฏฺฐิตฺติ ฯ
อาม เทวาทิ ฯ ตตฺถเอกํ อิตฺถิ อพฺพาสติ ฯ อพฺพสฺสํ เทวาทิ ฯ คจฺฉ ตสฺสา สฺสสามิกอสุสามิกภาวํ
ชานาหิตฺติ ฯ

(อ.พระราชฯ) นั้น เป็นผู้สิ้นพระทัยเนื่องเฉพาะแล้ว (ต่อหญิง) นั้น เป็นราวกะว่า ทรงถึงแล้วซึ่งอาการ-
คืออันตกไป จากคอแห่งข้าง เป็น ทรงกระทำแล้ว ซึ่งการประทักษิน ซึ่งพระนคร พลัน เสด็จเข้าไปแล้ว
ตรัสแล้ว กะอำมาตย์ ผู้มีความคุ้นเคย คนหนึ่ง ว่า อ.ปราสาท อันเรา แลดูแล้ว ในที่โน้น อันเธอ เห็นแล้ว
(หรือ) ดังนี้ ฯ (อ.อำมาตย์ กราบทูลแล้ว) ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สัสมมติเทพ พระเจ้าข้า (อ.ปราสาท
อันพระองค์ ทรงแลดูแล้ว ในที่โน้น อันข้าพระองค์ เห็นแล้ว) ดังนี้ ฯ (อ.พระราชฯ ตรัสถามแล้ว) ว่า
(อ.เธอ) ได้เห็นแล้ว ซึ่งหญิง คนหนึ่ง (ในปราสาท) นั้น (หรือ) ดังนี้ ฯ (อ.อำมาตย์นั้น กราบทูลแล้ว) ว่า
ข้าแต่พระองค์ผู้สัสมมติเทพ (อ.ข้าพระองค์) ได้เห็นแล้ว ดังนี้ ฯ (อ.พระราชฯ ตรัสแล้ว) ว่า (อ.เธอ) จงไป,
(อ.เธอ) จงรู้ ซึ่งความที่ (แห่งหญิง) นั้น เป็นผู้เป็นไปกับด้วยสามีหรือมีสามีหามีได้ ดังนี้ ฯ

โส คนฺตฺวา ตสฺสา สฺสสามิกภาวํ ญตฺวา อากนฺตฺวา รณฺญู สฺสสามิกาทิ อาโรเจสิ ฯ อถ รณฺญู
เตนหิ ตสฺสา สามิกํ ปกฺโกสาหิตฺติ วุตฺเต โส คนฺตฺวา เอหิ โภ ราชฯ ตํ ปกฺโกสตีติ อาห ฯ

(อ.อำมาตย์) นั้น ไปแล้ว รู้แล้ว ซึ่งความที่ (แห่งหญิง) นั้น เป็นผู้เป็นไปกับด้วยสามี มาแล้ว กราบทูลแล้ว
แก่พระราชฯ ว่า (อ.หญิงนั้น) เป็นผู้เป็นไปกับด้วยสามี (ย่อมเป็น) ดังนี้ ฯ ครั้งนั้น (ครั้นเมื่อพระดำรัส)
ว่า ถ้าอย่างนั้น (อ.เธอ) จงร้องเรียก ซึ่งสามี (ของหญิง) นั้น ดังนี้ อันพระราชฯตรัสแล้ว, (อ.อำมาตย์) นั้น
ไปแล้ว กล่าวแล้ว ว่า เนะท่านผู้เจริญ (อ.ท่าน) จงมา, อ.พระราชฯ ย่อมทรงร้องเรียก ซึ่งท่าน ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรธ

๒ โส ภரிய เม นิสาย ภเยน อุปฺปนฺเนน ภวิตพฺพนฺติ จินฺตเตตฺวา รมฺญเญ อานํ
ปฏฺิพาหิตุํ อสฺสโกนฺโต คนฺตฺวา ราชานํ วนฺทิตฺวา อฏฺฐาลิ ๑ อถ นํ ราชา มํ **อุปฏฺฐาหิ**ตี อาห ๑
อลํ เทว อหํ อตฺตโน กมมํ กตฺวา ตุมหากํ **สฺสํ** ททามิ สฺวา เอว เม ชีวิกา โหตุตี ๑

๒ บุรุษนั้นคิดว่า "อภัยบังเกิดขึ้นแก่เรา เพราะอาศัยภรรยา" เมื่อไม่อาจจะขัดขึ้น**พระราช-**
อาณา จึงได้ไปถวายบังคมพระราชา ยืนอยู่แล้ว ๑ ขณะนั้นพระราชา ตรัสกับบุรุษนั้นว่า "เธอ**จงบำรุง**
เรา" ๑ บุรุษกราบทูลว่า ข้าแต่สมมติเทพ **อย่าเลย**, ข้าพระองค์ ทำการงานของตน ถวาย**ส่วย**แต่พระองค์
อยู่, การเลี้ยงชีพนั้นแล จงมีแก่ข้าพระองค์เถิด ๑

ตว สฺสเกน มยฺหํ **อตฺถ** นตฺถิ อชฺชโต ปฏฺฐาย มํ อุปฏฺฐาหิตี ตสฺส ผลกณฺจ อวฺรณฺจ ทาเปลิ ๑
เอวํ กิรฺสส อโหสิ กณฺจเทวสฺส โทสํ **อาโรเปตฺวา** ฆาเตตฺวา ภரியํ คนฺทิสฺสํสามิตี ๑ อถ นํ โส
มรณฺภยภีโต อุปฺมตฺโต หุตฺวา อฏฺฐาลิ ๑

พระราชา ตรัสว่า "เราไม่**มีความต้องการ**ด้วยส่วยของเธอ, จำเดิมแต่วันนี้ไป เธอจงบำรุงเรา" แล้วให้
พระราชทานโล่และอาวุธแก่บุรุษนั้น ๑ ได้ยี่นว่า พระราชา ได้ทรงดำริอย่างนี้ว่า "เราจักยกโทษบางอย่าง
ของเขาขึ้นแล้วฆ่าเสีย ธิบเอาภรรยา" ๑ ที่นั้น เขากลับแต่มรณภัย เป็นผู้ไม่ประมาท บำรุงพระราชา
นั้นแล้ว ๑